

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Disputationes Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Quibus Univerſa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalae, 1644

Sect. 3. Respondetur argumentis contrariarum opinionum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

non minus quam voluntas, & omnipotentia, & alia attributa substantialia naturae diuinæ. Minus etiam distinguit spiratio actiua, quam relationes aliae. Nam aliae personae omnes à se ipsis distinguuntur: hæc autem non distinguit Patrem à Filio. Consentunt expressè D. Thom. q. 32. art. 3. alijque plurimi, quos sequitur Suarez lib. 5. de Trinitate, cap. 8. num. 6. ubi ad idem confirmandum hanc rationem addit. Quia relationes personales sunt rationes subsistentiæ, alioquin non possent constituere personas formaliter in esse personæ. Spiratio autem actiua non constituit personam, sed potius aduenit Patri & Filio iam constitutis in esse personæ per paternitatem & filiationem: ideoque nec ipsa est ratio subsistentiæ, neque ex proprio conceptu secum affert subsistentiam, sed per identitatem habet illam à personis quibus inest, nostro intelligendi modo. Hucusque Suarez ex quo inferit aliam differentiam inter spirationem actiuam, & alias relationes diuinas. Quod ista conueniunt inmediate naturæ diuinæ, vel sine productione ut paternitas, vel per illam, ut filiatio & spiratio passiuæ. At spiratio actiua conuenit inmediate personis, easque supponit plenè constitutas in esse personæ. Sed hæc ratio minus placet, quia supponit magis quam probat, quod inuenit. Et spiratio actiua non minus inmediate conuenit uolitioni essentiali, quam paternitas intellecti.

SECTIO III.

Respondetur argumentis contrariis

22.

Prima obiectio.

21. dicitur.

23.

Secunda obiectio.

Contra id quod diximus, spirationem actiuam non esse unam ex diuinis hypostasis, obijci potest quod spiratio actiua constituit spiratorem incommunicabilem Spiritui sancto, ut terminanti hypostaticè. Ergo est hypostasis, & constituit spiratorem in esse hypostatico. Respondetur non constituere incommunicabilem ex vi formali & speciali propriaque hypostasis, quasi ipsa sit ultimus terminus. Etenim communicatur Patri & Filio ut terminantibus: & æq; potest comunicari Spiritui sancto ut terminanti, nisi simpliciter repugnaret illi inesse, propterea quod omnis communicatio in Trinitate fit per identitatem eius quod communicatur, cum eo cui communicatur: non autem per realem compositionem, repugnantem simplicitati summæ personarum diuinarum. At implicat spirationem actiuam identitatem Spiritui sancto: quia produciens & productum debent distingui realiter. Secundo, contra id quod diximus, non esse in Deo subsistentiam absolutam, opinatur Suarez lib. 4. de Trinitate, cap. 11. & tom. 1. in 3. p. d. p. 11. sect. 3. ubi contendit præter subsistentias tres relatiuas admittere etiam esse in Deo communem aliquam subsistentiam absolutam & essentialem, quæ

Tomus I.

fit naturæ, & communis tribus personis. Idem cum Suarez docent Caietan. ad q. 39. art. 4. & Miranda in summa Conciliorum, in annotat. ad sextam Synodum act. 11. Quorum argumenta hæc præcipue sunt.

Primum argumentum: Tres personæ diuinæ sicut vnus Deus. Ergo sunt hic Deus. Ergo datur hic Deus communis tribus personis. Sed hic Deus est Deus subsistens. Ergo datur subsistentia communis tribus personis. Confirmatur quia in Deo absoluta sunt priora relatiuis, ut docent S. Thomas & alij communiter. Sed hic Deus est quid absolutum. Ergo est prius relationibus, atque adeo per se subsistit, & non tantum formaliter per relationes.

Respondetur nomen concretum Deus, duo dicere. Vnum formaliter & expressè, nempe Deitatem realiter unam & re ipsa communem tribus: Aliud materialiter & implicite, subsistentiam scilicet realiter triplicem, & ratione tantum communem, atque ut talem confuse significatam & vniuersaliter nomine illo, Deus. Significat enim suppositum aut subsistens, eo modo quo in Deo est: videlicet non vnum re, sed ratione tantum: quia Deus adæquate sumptus non est vnus subsistens, neque vnicum suppositum, sed tria, quæ indifferenter & confuse nomine Deus significantur. Ad confirmationem dico, Deum, ex parte significati materialis & confusi, non esse absolutum secundum rem, sed relatum, utpote relationibus personalibus constitutum: licet secundum rationem possit concipi in ratione personæ confuse, & præcise à relationibus secundum propriam rationem relationis, priusquam concipiatur in ratione specialitatis personæ relatiuæ. Sicut etiam relationes prius ratione concipi possunt inadæquate & confuse, ac præcise ut personalitates, quam ut relatiuæ, & relatiuè realiter, actiuè aut passiuè, ut sequenti sectione declarabimus. D. Thomas autem, & alij qui dicunt absolutam in Deo esse priora relatiuis, loquuntur de absolutis essentialibus respectu relatiuorum notionalium, quæ quoniam in illis fundantur, & virtualiter ab illis oriuntur, posteriora sunt.

Secundum argumentum: Existencia diuina absoluta & essentialis ex vi sua absolute perfectionis præcise sumpta, est non solum ratio existendi, sed etiam existendi in se & per se: ita ut diuinitas, ut per illam existit, modo perfecto, intelligatur per se existere, & non egerit aliquo sustentante, neque aliquo alio modo re aut ratione distincto, ut in se aut per se existat. At qui existere per se, est subsistere, iuxta communem vsum Theologorum & Philosophorum. Confirmatur quia ens per essentiam, est simpliciter & in genere entis infinite perfectum formaliter per ipsam essentiam. Ergo includit in suo formali & essentiali conceptu non solum existere, sed etiam modum in se & per se existendi. Neque concipi potest ut essentialiter quid incomple-

Soluatur argumenta quæ probant dari in Deo communem subsistentiam.

24. Concretum Deus, quid significet.

25. Secundum argumentum.

22.

rum, & tanquam id quo aliquid est, non autem tanquam id quod est. Item non potest esse substantia essentialiter infinita: si non sit completa substantia per essentiam formaliter, sed Deus est substantia essentialiter infinita: ergo Deus est substantia completa formaliter per suam essentiam. Non est autem substantia completa formaliter sine modo essendi per se. Ergo habet primum essendi per se, formaliter per suam essentiam.

26. *Essentia diuina prae se habet quomodo est per se?*
 Respondeo existentiam Dei absolutam & essentialem, esse existentiam per se & in se, in actu primo, eo sensu, quo existentia quiescentis naturae substantialis completa essentialiter, dicitur esse existentia per se: id est, apta & exigens conaturaliter terminari hypostaticè modo proprio & conaturali, quo vltimò compleatur ipsius existentia, & non egeat terminari alieno supposito, vel ab alio sustentari, tanquam subiecto, sicut indiget accidentia & formae materiales. Quo pacto existentia naturae humanae Christi Dominum est existentia per se: & existentia naturae cuiuslibet creaturae, praecisa per mentem ab actualitate substantiae: & natura ipsa diuina, praecise sumpta ab illa substantia absoluta qua ponunt Aduersarij. Est enim apta per se ac vi propria stare, terminata hypostaticè proprio & conaturali complemento, neque eget alio supposito à quo terminetur; aut subiecto, à quo sustentetur. Quare si hoc esset subsistere: natura diuina subsisteret adhuc praecisa illa communi substantia. Verum hoc non sufficit ad denominationem substantiae formaliter: sed oportet insuper habere formaliter terminum illum existentiae & complementum naturale per se standi incommunicabiliter: quod non habet natura diuina nisi prout tripliciter subsistit in tribus personis vt terminantibus hypostaticè & vltimò concludentibus, complementibus, quae ipsam in esse hypostatico naturali proprio.

27. *Ad primam confirmationem, Dicitur ens simpliciter infinitum secundum essentiam, includere in illa formaliter, vel eminenter omnes perfectiones: formaliter qui de simpliciter simpliciter essentia, necesse est, perfectiones secundum quod quilibet est substantia quae non est essentia qualis, quae per se: sed existentia substantialis vltimò terminata & conclusa, repugnans communicabilitati, quae melior est ipsa, quam incommunicabilitas, aut substantia quae libet in natura diuina. Vt ex eo patet, quod communicabilitas pertinet ad quandam limitationem, & ad naturam bonitatis, quae est sui diffusiva. Incommunicabilitas vero pertinet ad rationem quandam sentis limitati & restricti. Item, per communicabilitatem naturae diuinae factam multis personis, natura diuina est quid quasi superius & supereminens; cum personalitates sint quid*

inum, & inferius natura communi.

Dices substantiam illam absolutam non impedire quod minus natura communicetur quoad alia attributa absoluta: sicut hypostasis Patris non impedit quod minus eadem natura communicetur Filio & Spiritui sancto. Respondeo: Taliter impediret ne ipsamet illis communicaretur & vltimò descenderet: neque totum ex illa & ex natura constitutum esset commune. Atqui si substantia illa absoluta est essentialis, vt volunt Aduersarij, debet communicari: quia de fide est totam naturam communicari, ex Lateranen. cap. Damianus, & Florentino in literis Vnionis. Ergo non datur talis substantia absoluta.

Ad secundam confirmationem Respondeo vt substantia concipiatur esse essentialiter infinita, sufficere vt concipiatur esse completa in esse essentia illi miratae, & continentis omnes perfectiones formaliter aut eminenter: quamuis non concipiatur esse completa in esse hypostatico per conceptum praecisam essentia. A parte rei tamen est necessitas completa vtroque modo. Ideoque nulla in eo est imperfectio naturae diuinae, quae in re non est tantum id quod praecise concipitur: sed est realiter terminata & completa per vltimam triplicem subsistentiam ab illa realiter indistinctam.

29. *Tertium argumentum: Existere per se est perfectio simpliciter simplex.*
 Ergo conuenit essentia formaliter per seipsum. Probatur antecedens, quia non repugnat meliori aut aequali perfectioni. Neque enim dicas repugnare communicabilitati. Nam ad hoc vt natura tribus personis communicetur, sufficit vt quamuis per se existat; non tamen vltimò sit terminata neque subsistat incommunicabiliter: quae duo longe diuersa sunt, ac primum merito substantia appellatur: secundum, hypostasis, & in naturis intellectualibus personalitas nominatur. Confirmatur: quia esse substantiam completam, sine dubio pertinet ad perfectionem simpliciter. Ad hoc autem requiritur existentia per se: ergo &c. Item, substantia est ens per se subsistens. Atqui Deus secundum naturam est substantia: ergo Deus secundum naturam est ens per se subsistens. Denique esse principium quod propriarum operationum, est perfectio absoluta. Sed illud non potest esse nisi in re per se existente: ergo &c.

30. *Respondeo patere ex dictis quod existere per se, id est, non in aliquo terminata hypostaticè aut sustentate, sed esse vltimò terminatum & conclusum in existentiā substantiā (quod est proprie subsistere) non sit perfectio simpliciter simplex: quia repugnat communicabilitati totius essentiae diuinae, quae melior est. Alia vero substantia acceptio, quam pro modo essendi praedicto, & distinctio eiusdem ab*

hypostasi, noua est & gratis ficta. Ad primam confirmationem nego quod esse perfectam substantiam in esse suppositi, & non tantum in esse naturae, pertineat formaliter & intrinsecè ad perfectionem simpliciter. Ad secundam confirmationem dico, substantiam non ita definiri ratione naturae tantum, sed ratione suppositi, quod est antonomastice & absolute substantia. Vel, secundò definitio illa potest sic intelligi, videlicet quod substantia, scilicet ratione naturae, sit ens per se subsistens, non essentialiter & in actu secundo, sed per exigentiam & in actu primo, quia illi conuenit, ut talem modum essendi habeat conaturaliter: sicut naturae accidentis conuenit, ut possit inhaerere velut vltimum terminum existentiae propriae.

31. *Principium quod est duplex.* Ad vltimam confirmationem Respondedo, principium quod operationis esse duplex. Vnum, influxus: alterum, denominationis, quod communiter est suppositum aliquod. De secundo, nego quod esse tale, sit vndeunque absoluta perfectio. De primo, falsum est quod nihil nisi subsistens possit esse principium quod propriarum operationum. Nam perinde potest esse principium quod virtus non existens per se, sicut res per se existens: ut patet in accidentibus separatis, & in ijs quae existunt in subiecto alieno, à quo vim nullam habent, sed per se potius habent impedimentum; ut calor in aqua. Licet enim aqua, vel aliud subiectum extraneum denominetur ab actione: tamen principium per quod solum influit, est ipsa forma accidentaliter, quod nonnulli aliter imaginantur. Denique substantia formaliter & generaliter secundum commune conceptum, non est complementum naturae ad agendum, sed ad existendum. Quod si hypostasis Patris in Trinitate est principium Filij: id prouenit ex peculiari ratione substantiae illius, quae non potest aliter distingui ab hypostasi Filij. Nulla verò hypostasis diuina est ratio agendi ad extra. In creatis autem hypostasis non est vis agendi villo modo neque ad intra, neque ad extra. Sed est tantum ratio & modus se habendi talis entis, nempe substantiae, & vltimò completi ac terminati secundum existentiam substantialem. Quod non dicitur, & proximè ac per se ad agendum pertinet, sed ad esse. Et quamuis nihil ageret, tamen non minus propterea subsisteret. Sicut ex opposito quauis non subsisteret, nihilo minus ageret. Nam Christi humanitas, carnis propria & naturae substantia, non minus exercet omnes naturales suas operationes: in quas hypostasis Verbi non influit physice, quia non est operatiua ad extra. Neque minus ageret eadem humanitas, quamuis careret omni substantia, quod aliqui putant non esse impossibile. Sicut accidentia Eucharistica aequè agunt, quamuis pri-

uata subiecto & omni modo inhaerendi. Modus autem positius essendi per se, fictitiè illis tribuitur, ut ostendemus suo loco.

SECTIO IV.

Quomodo tres personae diuinae constituentur in ratione personae?

32. *Nota primò sermonem hic esse, non de reali constitutione, quae nequit esse nisi ex constituentibus in re distinctis, repugnatque simplicitati personarum diuinarum: sed de constitutione virtuali, seu rationis cum fundamento in re. Licet enim qualibet persona diuina, sit ens realiter simplex & indiuisibile, propter indistinctionem proprietatum ab essentia: duplex tamen esse, virtualiter distinctum, est in Deo concipiendum. Quorum vnum est absolutum, & esse simpliciter: alterum, relatiuum & modale, seu modè taliter essendi. Per primum Deus est vnus, & constituitur formaliter in ratione Dei. Per secundum verò Deus est trinus, & constituitur in ratione Patris, Filij, & Spiritus sancti. Est absolutum supponitur ordine rationis ad relatiuum: estque esse primarium, quod per relatiuum tanquam per esse secundarium contrahitur & determinatur, seu modificatur. Vnde relationes rectè concipiuntur naturae quasi aduenire, illamque constituere in aliquo esse tali, aut essendi modo, quem praecise & secundum se sumpta non concipitur habere. Caritas enim illa excellentissima, quae Deus est, considerata secundum esse absolutum praecise, non intelligitur producere ad intra, nec produci. Id autem quod est producere aut produci, non constat sine aliquo reali. Quare cum entitas illa concipitur ut producens, vbi produci necesse est concipi aliquam realitatem, quae sit extra conceptum eiusdem entitatis considerata secundum esse absolutum praecise, & proinde quae ipsi adueniat & superaddatur. Non enim potest non aduenire conceptui alicuius, illud quod non includitur in eius conceptu, & tamen illi conuenit.*

33. *Nota secundò proprietates relatiuas Patris, Filij, & Spiritus sancti, quamuis Deo secundum naturam spectato sint logicè accidentales, id est, non essentiales, sed aliter conuenientes: esse nihilominus in se substantiales. Quemadmodum, forma non sunt quidem materiae essentiales, sed aduenientes & logicè accidentales: verumtamen sunt in se substantiales, & constituunt compositionem horum ex accidente & subiecto, sed ex substantijs diuersis. At non solum illae proprietates sunt substantiales, & constituunt substantias, id est, res per se existentes: Ne-*

Est aliqua in Deo constitutio virtualis.

Proprietates personarum diuinarum sunt substantiales.